

Edebiyat Defteri

mstfztrk -Yazıları-

Oluřturulma Tarihi:
25 Haziran 2024 Salı

Yayınlayan:
Edebiyatdefteri.Com
Türkiye'nin Kültür ve Sanat Platformu

İnsan Aynadır

İnsan aynadır, hem kendisinin aynası hem de karşısındakinin... Kendisi nasılsa insanları da öyle görür ve öyle gösterir. Bu sebeple, insanlara her zaman inanan biri her zaman inanılması gereken biridir. İnsanlara her zaman güvenen biri her zaman güvenilmesi gereken biridir. Sonuç olarak özetlemek gerekirse şöyle ki;

* Birisi sizden sürekli olarak şüphe duyuyorsa ve her şeyinizi sürekli olarak sorguluyorsa, kendisi yanlış meyilli biridir.

* Birisi size hiç inanmıyorsa, her eylemde kuşku dolu bakıyorsa, kendisi sahteliğe meyilli biridir.

* Birisi size sorgusuz sualsiz inanıyor ve güveniyorsa, işte o kişiyi kaybetmeyin! Böylesi kesinlikle güvenilmeye değer biridir; çünkü kalbinde kötülük yoktur ve zihnini kötülükle meşgul etmez. Her an pozitifdir, hayata pozitif bakar.

İnsanlara inanıp güvenir, herkesi kendisi gibi görür; çünkü ayna üzerine düşeni yansıtır...

Fakat ne gariptir ki böyle kişilere saf - salak gözüyle bakılır... Oysa evet, saftır onlar ama asla salak değillerdir. Saf ve berraktırlar. Salaklık asıl böyle insanları kaybedenlere yakışan bir sıfattır...

Tüm bunları Mevlana Hz. bir söz ile anlatmıştır doğrusu;

"Kalp deniz, dil kıyıdır. Denizde ne varsa kıyıya o vurur."

Unutulmamalı ki dünya hayatı acımasızca hüsrana uğratır insanı. Yıllar geçer, bir mum gibi erir tüm canlılar. Statüler yerle bir olur... Irklar yerle bir olur, renkler yerle bir olur, ekonomik ve sosyal durumlar yerle bir olur, sınıflar yerle bir olur. Geriye sadece iki seçenek kalır... İyi ve kötü... Ya iyisinizdir ya da kötü. İşte insanı ayıran farklılık sadece iyi veya kötü insan olmasıdır.

Güzelliklerin zaten harcandığı dünyada, değerini bilip de sahip çıkanlara selam olsun...

- mstfztrk

Tiktok Tehlikesi

Geçenlerde bir araştırma yapmak maksadıyla Tiktok isimli mobil uygulamayı telefonuma yükledim. Hesap oluşturmadan da içeriklere bakılıyormuş, bunu da öğrenmiş oldum; çünkü bahse konu uygulama mobil platformlara dahil edildiğinden beri içeriklerinin sakıncalı olduğunu çevremden gördüğüm kadarıyla biliyordum ve bu sebeple hep karşı çıktım. Dolayısıyla araştırmam bitene kadar hesap oluşturmadan uygulama üzerinden içeriklere göz gezdirdim, sonrasında ise uygulamayı derhal telefonumdan kaldırdım. Sözü fazla uzatmadan esas konuya geçeyim...

Öncelikle uygulamadaki içerik üreticilerden dürüstçe yayın yapanları tenzih ederim. Çoğunlukla ahlak sınırlarını aşan yayınlara değinmek istiyorum. Örfümüze ve kültürümüze asla uymayan, ahlak kurallarını hiçe sayan o kadar içerik var ki üstelik bunlar herkese açık şekilde yayınlanmakta... Oysa bu uygulamayı kullananların çoğu henüz reşit olmamış gençlerimizdir. Ahlak dışı içerik üretenler ise çoğunlukla yetişkin kullanıcılardan oluşmaktadır... Argo, çıplaklık, küfür, kötü örnek olabilecek her şey var içeriklerde... Akıl karı değil gerçekten... Bari böyle yayın yapanlar hesaplarını herkese açık yapmak yerine, gizli hesap formatında kullansalar da en azından henüz reşit olmamış gençlerimizin nahoş yayınları izlemelerinin önüne geçilmiş olsa... Televizyonda mesela her program başlamadan önce belli ibareler ekrana yansıtılıyor. Bazı kategoriler var, yaş sınırı uyarıları var örneğin. Lakin hiçbir önemi kalmıyor; çünkü televizyon izleyen kalmadı tabiri caizse. Hal böyle olunca bir takım tedbirler alınması, yasal düzenlemeler yapılması kaçınılmaz olmuştur. Eğer konuyla ilgili yasal düzenleme yapılmazsa, yakın gelecekte asimile olmuş bir neslin türemesi kaçınılmaz sonudur. Elbette sorumluluk sadece devletin değildir. Başta aileler evlatlarına karşı sorumluluklarının gereğini yapmalıdır ama ne yazık ki gözlemlediğim kadarıyla, çocukları üzerinden prim kasmak isteyen ebeveynlerin sayısı da az değil... Tıpkı sigara içen birinin, sigara içen başka birine sigarayı bırakması telkininde bulunması gibi bir şey olacaktır bu...

Gönderilere yapılan yorumlardan bahsetmiyorum bile... En azından yayınlara ve içeriklere müdahaleler mümkün olsa bir nebze kötü örneklerin önüne geçilmiş olacaktır.

Evet özgürlük diye bir şey var, herkes özgürce istediği platformda olabilir. Bunda bir sıkıntı yok; ancak özgürlükler, başkasının özgürlük sınırlarını ihlal edemez. Aksi halde bunun adı özgürlük değil zorbalık olur. Daha açık bir ifadeyle, içerik üreticisi biri küfürlü video hazırlamakta kendisini özgür görüyor olabilir. Fakat bir başka kullanıcı ise küfür duymamakta özgürdür! Yani birinin görüşüyle diğerinin görüşü aynı olmak zorunda değil. O halde, ben özgürüm deyip herkese açık vaziyette küfürlü yayın yapamaz kimse. Böyle bir özgürlük yok... Aksine, sorumluluk var. Hiç kimsenin çocuk yaştaki gençlerin kötü örneklerle maruz bırakılmasına vesile olma özgürlüğü olamaz...

Söyleşi tadında dile getirmek istedim elimden geldiğince... Bu konuda daha çok söyleşiler, hatta makaleler yazmak ve az da olsa bir şeylere dikkat çekebilmek umuduyla, yazımı okuyan herkese teşekkür ediyorum...

- mstfztrk

Affedememek

İnsanın en büyük çaresizliği affedememektir. Affedemediği şeyleri ise omuzlarında ömür boyu taşımak zorunda kalır insan. Ne garip! Bir çiçeğin baharı affedemediğini düşünün... Ne zaman toprağı yarıp çıkmaya kalksa, kendisini kışın ortasında bulduğunu hayal edin. İşte böyle bir şeydir affedememek...

Aslında bir yıkımın sonucudur. İnsanın tüm duygularını enkazlar içinde bırakır. Önce güven vurulmuştur, sonra hayaller, ardından umutlar...

Fakat ipi çeken güvendir; çünkü güvenen insanın hayali ve umudu vardır.

Halbuki hepsi koca bir enkaz altında kalmıştır artık. Hepsi paramparça...

Her şey bir filmin şeritleri gibi gelip geçer gözünün önünden. Düşündükçe kahreder, kahrettikçe düşüncelere sürükler. Çıkmaz bir hal alır soru işaretleri aklında ve aklını başından alır kahrolduğu şeyler.

Ne evine girebilirsin ne de bir sokakta yürüyebilir ya da bir parkta oturabilirsin... Ne yapsan boş ve anlamsızdır hayat. Birilerine anlatmak istersin ama sadece kendine anlatabilirsin. Oysa anlattıkların zaten kahrolduklarıdır. Yani dönüp dolaşık kendi bildiğini sadece yine kendine anlatabilirsin...

Göğsünün tam ortasında büyüyen bir yangın baş gösterir aniden. O yangını söndürmek için de gözyaşların vardır elinde. Başka kimsen yok... Başka hiçbir şeyin yok... İyi ama ne kadar çok gözyaşın olsa da o yangının bir tek korunu bile söndüremezsin...

Sen yalnızlığınla baş başasındır, yalnızlığın ise içinden çıkamadığı kalabalıklarda...

Hayatının aniden bir gerilim senaryosuna çevrildiğini fark ettiğinde iş işten çoktan geçmiştir ve artık içinden ömür boyu çıkamayacağı bir çaresizliğin tam ortasında bulursun kendini...

Affedemeyeceğin onca şey birikmiştir yüreğinde. Ne kadar istesen de affedemezsin artık...

O çiçek, karların arasından çıkmıştır bir kere! Geri dönüşü yok... Geri dönüp baharda tekrar açabilme ihtimali yok...

Kimseyi böyle bir çaresizlik içinde bırakmamalı ve kimsenin affetmek isteyip de affedemediği olmamalı...

Üç günlük dünyada, kuru bir dalımız varsa onun kıymeti bilinmeli;

Zira yabanın bağında gül olsa, derilmez...

- mstfztrk

Kültür

Her milletin kendine has kültürü vardır ve kültür, herhangi bir milletten doğmuş olmasına rağmen tüm insanlığı aydınlatan bir unsurdur. Hayata açılan değişik pencereler gibidir. Her bir pencereden farklı bir manzara izletir insana. İnsanın kendini aradığı yolda bir pusuladır kültür. Dolayısıyla kültürün savaşı olmaz, kavgası olmaz. Düşmanlıklara alet edilemez. Doğudan batıya, kuzeyden güneye; din, dil, ırk, renk ve cinsiyet ayrımı yapmadan kültürün bütün parçalarını anlamaya çalışmak gerekir. Sonrası zaten anlaşılana yaşamaktır; zira anlamadığını asla yaşayamaz insan!

Dünyada kültür bakımından en zengin olan ülkemizdir. Mesela İngiltere'nin Londra şehrinde bakmak "look at..." şeklinde söylenirken, Sunderland şehrinde de "look at..." şeklinde söylenir. Bizde ise her yörenin kendine has bir fiil çekimi vardır. Hatta tebessüm ettirir, kulağa hoş gelir. Örneğin İstanbul'da "bakıyorum", Trabzon'da "bekayrum", Şırnak'ta "bakıram", Muğla'da "bakıp durum" vs. şeklindedir. Bunlar da kültürün birer parçalarıdır. Dil, kültürün nesilden nesile aktarımı için bir köprü görevi üstlenir. Ne kadar çok kültüre hakimse, o kadar bilgedir insan...

Gelenek - görenekler, örf - adetler, ağız, şive, usul, yöntem, saygı unsurları, terbiye eğilim ve eğitimleri, kurallar, doğal ya da yöresel kanunlar yani yazıya dökülmemiş ama davranışlara işlemiş her şey bütünüyle kültürün yapı taşlarıdır. Kültür öylesine derin bir deryadır ki tespitlerde bile işimize yarar. Buna bir misal olarak Osmanlı'dan süregelen kahve ve su ikramından bahsedebiliriz. Misafir önce suyu içerse tok olduğu anlaşılırken, kahveyi içerse ona sofrta hazırlanmış. Örnekler saymakla bitmez. Kısacası kültür, insanın ta kendisidir.

Mustafa ÖzTürk

- mstfztrk #mstfztrk #söyleşi #kültür

Not Defterimden Damlalar (1)

- * Kutlu yenilgiler vardır... Hileli zaferlere karşı, şerefinle kaybedersin!...
- * Emek verdikleriniz size tek kelime etmeyip başkalarına destan yazıyorsa son kullanılma süreniz dolmuş demektir...
- * "Asla affetmem!" dediğin eğer aşksa; inan, sen daha çok affedeceksin...
- * Onlar önlerine geleni sevdi. Biz ise, ömrümüze geleni...
- * İnsan önce kendisine saygı duymalı ki; değerlerine sahip çıkabilsin...
- * Giderler... Hem de en çok; "Gitme!" diyenler giderler...
- * Biliyorum, zorla güzellik olmuyor; ancak güzel şeyler de kolay olmuyor...
- * Vazgeçemediğin kadar güçlüsün! Vazgeçilemediğin kadar da değerli...
- * İnsanlık asla yok olmazdı, menfaate değil de merhamete sahip çıksaydık...
- * Susarak konuşan insanlar bilirim... Hiç ses etmeden çok şey anlatırlar...
- * Yarım kalmış bir hikayeyiz. Ne sona ereceğiz ne de devam edebileceğiz...
- * Benim eksikliğim sensizlikken, senin eksikliğin ise karaktersizlikmiş... Bunu anladığımda kendimi tamamladım ama sen, hep eksik kalacaksın!...
- * Gün gelir ağırlaşır omuzlarında yokluğum. Tadarsın sen de yaşarken ölmeyi...
- * Ben katilime "Canın sağolsun." demiş biriyim. Senin ihanetin, öldürür mü sanıyorsun!...
- * Benim bugün bağırma bastığım taşlara sen yarın başını vuracaksın...
- * Eskiden birlikte hayal kurardık. Şimdi, hayal... O'ndan bana kalan oldu...
- * Hiçbir olasılığın ihtimal vermediği kadar çok sevdim seni!
- * Mutlu olmak istiyorsanız, sizi yerden yere vuranlarla değil; sizinle aynı yerde duranlarla olun!
- * Asil sevdalar, sütü bozuk ayrılıkların kısıracında takılı kalmış. Değerine paha biçilmez aşkları satın alan o üç kuruşluk ayrılıklar; kahrolsun...
- * Bozulmuş bir tövbenin günahı gibiydi geceler. Karanlığını kefarete saydı sanki ömrüme...
- * Sensiz günlerim seninle geçen günlerime ayıp ediyor...
- * Gülüşü sahte insanlar yüzünden kalbine paha biçilmez insanları üzmüşüz... Nice gönülleri yıkmış, nice tebessümlere körmüşüz... Beni kandıranları değil; kandığım için kendimi affetmiyorum...
- * Başı dik bir şekilde dibe vurmak, boyun eğerek yükselmekten şerefli bir olaydır...
- * Gecenize ışık tutmuş birini gündüz vakti satarsanız, tekrar geceye döndüğünüzde gökyüzünün bir tek yıldızı dahi olmayacaktır...

Mustafa ÖzTürk

- mstfztrk #mstfztrk #söz #edebiyat

<https://youtube.com/mstfztrk>

Not Defterimden Damlalar (2)

- * İçinde merhamet olan bir kalp ne kadar kırılırsa kırılınsın; yine de kırmaktan korkar... Ve insan en çok merhamet dolu kalpleri kırar; çünkü onlar kırılırken bile acıtmazlar...
- * Zor günler güzeldir. Hem mücadele etmeyi öğretir, hem de silmeniz gerekenleri gösterir...
- * Batıl, kardan adam gibidir. Ne kadar hoş görünse de eriyip yok olmaya mahkumdur...
- * Ruha ızdırap veren acılar bedeni kullanarak geçmez. İntikam almak için karakter satmaya gerek yok; çivi çiviye sökmez, iter...
- * Kalp herkeste var; kiminin sadece canlı kalması için, kiminin de insan...
- * Bir gün her şey başladığı yere geri dönecek. Dünya 365 günde, gün 24 saatte... Ve insan, 1 ömürde...
- * Anlatamazsın kıymetini çokluğunda her şeyin. Nehir kenarında suyun kıymeti bilinmez; sen onu çöldekine sor... O yüzden beklentiye falan girme anlaşılacak için; üzülsün... Varlığında bilinmeyecek kıymeti çok şeyin...
- * Hayatta karşılaşılan zorlukları çok da dert etmemeli; belki daha kötüsü olacaktı... Onun için her şerde bir hayır aramalı ve daha kötüsü olmadığına şükretmeliyiz...
- * Affetmek; hataları kabullenmek değil, hata yapanı hatasından çok sevmektir... Affetmek; aptallık değil, yürek işidir... Affetmek; korumaktır, kurtarmaktır, sahiplenmektir, değer vermektir... Affetmek; bir daha hata yapmasına engel olmaktır... Ve insan, sevebildiği kadar affeder... En önemlisi ise; bir daha hata yapmamak, o sevgiye layık kalabilmek ve karşıdakini enayi yerine koymamaktır.
- * Okyanus da olsan dalgalarıyla okşayacağın bir kıyın olmalı. Bazen usulca, bazen de "Duy beni!" dercesine fırtınalı...
- * Kendisini düşünmeyeni düşünmeye başladığında, kaybetmeye başlamış olduğunu anlayacaksın bir gün; çünkü kendisine acımayan sana hiç acımayacak...
- * Her şey varlığını kaybettiğinde var olan tek şeydir "sevgi"... Bugün farkında olunmayan; ancak bir gün aranacak olan tek şey...
- * Ne Duha'da umudum ne de İnşirah'ta huzurum biter... Ayet-el Kürsi olur dileklerim, bana Allah yeter!
- * Bir çocuğun iç çekişi gibi, gözyaşları gibi bir annenin... Ve ölmek kadar gerçekti sana olan sevgim...
- * Bir gün karşılaşsaksak, benzettiğim biri olacaksın. Biri'ne çok benzeyen biri...
- * Ve en çok bakmaya doyamıyorum denilen gözler ağlatıldı...
- * Düştüğün yere bağlı ey aşk! Kiminde manzara olursun, kiminde çamur... Gönül yüce bir deryadır lakin; kiminde can olursun, kiminde boğulur...
- * Sol yanımızdaki eksikliği bağrımızın tam ortasında hissettik. Acı gibi... Sızı gibi... Gibiydi sadece, adını koyup tarif edemedik...
- * Belki de gülüşün, katiliydi gözlerimin. Görmedi kimseyi; kör oldu senden başka...
- * Aşk; sende kaybolup kendimi bulmaktı. Aynı çiçeği birlikte koklamak ve aynı kışta birlikte sormaktı...

Mustafa ÖzTürk

- mstfztrk #mstfztrk #söz #edebiyat

youtube.com/mstfztrk

Def-i Şer, Celb-i Nef'a Racihtir

Varlıklar içinde en aciz olarak yaratılan insandır. Fakat bu aciziyet, insana verilen akıl ve vicdan ile telafi edilmiş ve irade, insanı tabiata uygun hale getirmiştir.

Diğer canlılar için bunlar söylenemez. Örneğin hayvanlarda içgüdü hakimdir, vicdani yetenekleri gelişmiş değildir. Varsa da çok kısmidir. Tabi hayvanlardaki bu eksiklik onların olması gerektiği gibi yaşamalarına mani değildir. Tıpkı bir nehrin kendi yolunu çizdiği gibi, hayvanlar yaşamlarını belli bir rutinde sürdürürler. Tabiat şartlarına son derece uyumludurlar aynı zamanda.

Ek olarak, bireysel egoları falan da yoktur. Mesela bir aslan kalkıp ataları ile övünmez. Hayvanlar aleminin kralı biziz demez. Kendi işine bakar. Kendisi ya da familyası için gerekeni yapar. Olması gerektiği gibi, yaşamakta olduğu anı yaşar. Kusursuzca... Sonuç olarak üstünlük arzusu ya da egoizm hayvanlarda bulunmaz.

Peki insan? Öyle değildir... İlk olarak aciziyetten başlayalım; evet insan acizdir. Tabiatta elinde hiçbir imkan olmadan yaşayamaz. Bir dağın tepesinde ya da bir ormanda yanında barınacağı teçhizat, beslenmesi için gerekli malzeme yoksa eğer, insan böyle bir ortamda çok fazla yaşayamaz. O halde insan, yaratılanlar içinde ilk olarak aciz bir varlıktır.

Dolayısıyla insan, kendisine verilen akıl ile tabiata karşı başa çıkabilmiştir. Sahip olduğu vicdan ile de tabiata karşı barış içinde yaşama gereği duymuştur.

Tabiata karşı barışı ise tam olarak sağlayabildiği söylenemez. Bu eksiklik tamamen vicdani yetisini sağlayamamasındandır. Kendi içinde de dağılmış vaziyettedir. Doğaya karşı egoistçe davranan insan, insanlara karşı da egoistçe davranmaktadır. Bu egoizm nedir, biraz açalım...

Bir özelliğin sadece kendisine mahsus olduğunu düşünmesidir mesela. Tarihte geriye doğru gidersek, karşımıza kölelik sistemi çıkacaktır. Saygınlar ve köleler... Hatta saygınlar diye adlandırılan sınıf da kendi içinde ayrılmaktadır. Erkeklerin kadınlardan üstün olduğu saplantısı gibi... Ya da tam tersini yaşayan kabileler de görürüz. Kadınların erkeklerden üstün olduğu saplantısı gibi... Yeterli mi? Hayır! Sonra toplumsal üstünlük saplantısı devreye girer. Sonucunda ise potansiyel bir savaş haline bürünür yaşam.

Olması gerektiğinin dışına çıkıldığı andan itibaren kötülükler boy göstermeye başlar. Ben olayım arzusu, benim olsun arzusu doğal akışı sekteye uğratmak için yeterli bir sebeptir. Bireysel egoizm toplumsal egoizme dönüşme yolunda ilerler. Tabi güç önemli hale gelir ve kendisine taraf toplamak üzere bir sistem kurar insan. Güç ise kontrolünü kaybedip çığ gibi büyüyerek önüne geleni ezip geçmeye başlar.

Haklının güçlü olması gerekirken, gücün haklı sayıldığı bir dünya ise bütünüyle şer odağıdır. Küresel bir şer...

Bu sistemde hedefler kısa vadeli olmaz. Başarı, kısa sürede beklenmez. Uzun yıllar alır. Öyle bir işlenir ki belki de bir asır sonra ortaya çıkar etkileri. Kana karışan zehir gibi yavaşça yok eder olağan düzeni.

Toplumsal değerler içten içe yok edilmeye başlanır. Yani egoizmin ilk kuralı olan asimilasyon devreye girer. İnançlar, kadınlar ve çocuklar üzerinden ya da toplumda ses getirebilecek diğer kriterler üzerinden kargaşalar oluşturulur. En tepede bir akıl vardır fakat o aklın eli kolu haline gelir sistemin içindeki insanlar ve nasıl bir sisteme hizmet ettiklerini bilmeden, her şey olağanmış gibi ya da olması gereken öyleymiş gibi benimserler.

Bu kadar detay yıllara yayılıp işlenirken, akıl ve vicdanına hükmedemeyen insan kolayca şer içinde esir olur. Akıl ve vicdanını yönetebilenler ise şer ile mücadele halindedir.

Biraz daha somutlaştıralım konuyu... Diyelim ki bir ev yapmak istiyoruz ve arazi harabe vaziyette. Öncelikle o harabeyi kaldırmamız, o araziye temizlememiz gerekir. Sonrasında ev yapmaya başlayabiliriz. Ya da çok değişik bir bakış açısı ile bir örnek verelim; diyelim ki bir hasta var ve zehirlenmekte. İlk önce ne yapılır? Hastaya aç mısın, su ister misin diye sorulur mu bu durumda? Tabi ki hayır. Böyle bir şey onun daha çok zehirlenmesine sebep olacaktır. Yapılması gereken ilk önce onu tedavi etmektir. Yani evvela "def-i şer" gerekir.

Tarih, tekerrür eder. Tarih, aynadır insana. Ecdadımız ne güzel demiş; def-i şer, celb-i nef'a racihtir... Yani kötülüğü yok etmek, iyi bir iş yapmaktan önce gelir. Öyle olmalıdır.

Akıl iki ucu keskin bıçağa benzer. Akl-ı selim olmak ise o bıçağı sapından tutmaktır.

Yazıya başladığımda tabiri caizse kitabı sondan okumaya başlarmışçasına giriş yaptım. Bazen böyle olmalı, bazen kitap sondan okunmaya başlanmalı. Çünkü bazen sonuç, açıklamadan önce gelir... Gelmesi gerekir...

Vicdani duyguları gelişmiş, akl-ı selim ile hareket edip sırat-ı müstakim üzere yürüyenlerden olmak dileğiyle...

Mustafa Öztürk

- mstfztrk #mstfztrk #söyleşi #söz

Tehlikenin Yeni Adı Childfree Akımı

Günümüzde kendini yeni yeni göstermekte olan, henüz pek çok kimse tarafından duyulmamış büyük tehlikelerden biri de "childfree" akımıdır. Childfree İngilizce bir kelime olup, "çocuksuz" demektir.

Çocuksuzluğu, olağanın dışında yani insanların kendi istekleri ile çocuk yapmaması ya da çocuk sahibi olmaya karşıtlık olarak benimseyen kişilerin kendilerini "childfree" olarak adlandırdıklarını görmekteyiz.

Bu kişiler, childfree olmanın pragmatist bir gerçeklik olduğunu savunmaktalar. Yani hem kendileri hem de dünya için faydalı bir şeymiş gibi kanaat içindeler.

Sığ bir düşünce ile bakıldığında ilk etapta kulağa hoş gelen, insanda; "doğrusu bu dünyaya, bunca zulmün ortasına bir canlı bırakmaya sebep olmamalıyız" mantığı oluşturan bir akımdır.

Fakat daha derin düşündüğümüzde bunun ne kadar tehlikeli ve fazlaca materyalist bir şey olduğunu muhakkak görebiliriz. Biraz daha netleştirecek olursak, childfree düşünceyi insanın ya da canlıların tümünün kendi ruh hallerinden ve düşüncelerinden, mantıklarından daha önemli bir şeymiş gibi benimsetme çabası bu tehlikeli akımın insanlar arasında hızla kabul gören bir felsefe olmasına sebep olacaktır.

Childfree akımının insanlar arasında sinsice çoğalarak kabul görmesinin en büyük sebeplerinden biri The Times tarafından Britanya'nın en önemli yazarı ödülüne layık görülen İngiliz yazar ve şair Philip Arthur Larkin'dir.

Larkin, This Be The Verse isimli şiirinde bu tehlikeli akımın fitilini ateşlemiştir. Şiirin son iki dizesi şöyledir;

"...Get out as early as you can,
And don't have any kids yourself"

Türkçesi;

"...Çıkabildiğin kadar erken çık,
Ve kendin asla çocuk yapma"

This Be The Verse isimli şiirin 1971 yılında yayımlandığından yola çıkınca anlaşılıyor ki "childfree" tehlikesi 1970'li yıllarda ekilmeye başlanmıştır. Yani günümüze kadar 50 sene civarında bir yolculuktan söz edebiliriz.

Değişimler fizikselse, bu kısa süre içinde gerçekleşebilmektedir fakat değişimler felsefi bir akım ile gerçekleşiyorsa bu, yıllara dağıtılmaktadır; çünkü fikirlere hitap etmek kolay bir iş değildir. Fikirler değiştiğinde ise ve hele ki bu fikirler tehlikeli bir şeyleri normalleştiriyor ve bunu da benimsetiyor ise iş işten çoktan geçmiştir. O tehlikeli akımın adı ise bir gün gelir "özgürlük" olur, "insan hakları" olur ne yazık ki...

Toparlamak gerekirse, bizler insanlar olarak neslimizi korumak ve yaşatmak zorundayız. Childfree akım, basit bir tehlike değil, devasa bir tehlikedir. Hedefinde nesil vardır, nesiller vardır. Nesilleri yok etmek vardır. Bunu daha net anlayabilmek için, korkunç tehlikenin boyutunu görebilmek için iki dakikalığına tüm dünyanın childfree olduğunu düşünelim...

Nitekim dünya, insandan başka hiçbir canlının böyle bir görüşü benimsemesine, neslini yok etmeyi iyi bir şeymiş gibi kabullenmesine asla şahit olmamıştır ve olmayacaktır. Hatta neslinin var olabilmesi için kendi hayatını hiçe sayan hayvanlar görürüz varlık aleminde...

Son olarak, özgürlüklerin bir başkasının özgürlüğünün başladığı yere kadar olması gerekirken; bir kişiyi değil, tüm insanlığı tehlikeye sürükleyen görüşlerin, yaşam biçimlerinin özgürlük olarak adlandırılmasının büyük bir gaflet ve felaket olduğunu görmemiz gerektiği elzemdir.

Doğa bizlere ibrettir. Bir şeyin doğru ya da yanlış olup olmadığını anlamak için diğer canlılara hatta cansız varlıklara bir bakmak gerekir. Kainat, tümüyle doğal bir akış içindedir. Doğal akışı bozmaya kalkmak, kıyameti çağırmaktan başka bir şey değildir.

Mustafa ÖzTürk

- mstfztrk #mstfztrk #makale #söyleşi #childfree

YAŞLILIKLA BARIŞMAK

Günler geçer, zaman ilerler ve insan zamanın içinde kaybolup gider...

Kimi buna yaşlanmak der kimi de yaş almak ama adı her ne olursa olsun netice itibariyle ömrümüzden tüketiriz. Peki ömrümüzden tükettiriken neler kazanır, neleri kaybederiz? Tecrübelerimiz mi ağır basar terazide yahut korkularımız mı? Hayallerimiz mi ya da hatıralarımız mı?

Bu soruların cevapları hangi pencereden baktığımıza bağlı olarak değişir elbette...

Eğer hayatı dolu dolu yaşamışsak yaşlanmaktan kaygı duymayız. Hatta yaşlılığı fırsata çevirebiliriz.

Düşünsenize!

Hayatta sadece bir kere tecrübe edilebilen bir olaydır yaşlılık. Üstelik bunu tecrübe edebilenler aynı zamanda şanslı olanlardır. Tıpkı tarlaya ektiğini hasat edebilme başarısına ulaşan bir çiftçi gibi...

Öyle ya!

Kış vurmamış, kuraklığa maruz kalmamış... Baharı yaşamış, yazı yaşamış ve son baharda hasat zamanına ulaşabilmiş.

Öyleyse yaşlılıkla barışmak gerekir. Fakat önce kendimizden başlamalıyız...

Mesela ilk olarak kendimizi sınırlandırdığımız konfor alanından çıkıp özgürlüğün tadını çıkarmalıyız. Hatıralar biriktirmeli fakat hayaller kurmaktan da vazgeçmemeliyiz...

Fizyolojik değişimlerimizle ilgili olarak başkalarının ne deyip demeyeceğini düşünerek kendimizi kaygıya sürüklemek yerine, olağan akışın farkında olup kendimize yeni bir pencere açmalı ve o pencereden baktığımızda mutluluğu görebilmeliyiz.

Daha çok şey yaşayabilme, daha çok keşife tanık olabilme, daha çok kitap okuyabilme, daha çok sinemaya gidebilme ve hatta ileride bir gün düşük bir ihtimal olsa bile belki NASA'nın uzaylılarla irtibata geçebildiği günlere şahit olabilme arzusunu bir kenara bırakıp yaşadıklarımızla yetinmeyi öğrenmeliyiz.

Yolda yürürken yolun sonuna odaklanmak yerine, karşımıza çıkan manzaraların keyfini çıkarmalıyız. Yolun sonuna vardığımızda hatırladığımız tek şey başlangıç noktamız olmamalı. Zira böyle olursa boşa yaşamış ve boşuna yaşamış oluruz.

Ne yazık ki hayat yolculuğunda kullanabileceğimiz bir navigasyona sahip değiliz. Deneme yanılma yöntemiyle tecrübe ediyoruz doğruyu ve yanlış. Nasihatler kılavuz olabilirdi tabi ki; ancak her zaman bir musibet bin nasihatten daha etkili oluyor...

Olsun...

Hayat iyisiyle kötüsüyle, heyecanıla korkusuyla, neşesiyle hüznüyle bizim hayatımız ve başkalarının onayını almak için değil tadını çıkarmak ve tecrübe biriktirmek için yaşamalıyız.

Yaşlanma belirtilerimizi ise her bir tecrübenin birer madalyası olarak kabul etmeliyiz.

Bunu başarabildiğimizde kaygının yerini mutluluk ve heyecanın aldığı hissedeceğiz ve böylece aldığımız yaşların her biriyle ayrı ayrı barışmış olacağız...

- Mustafa Öztürk

S(ONSUZLUK)

İnsanların belki de başarmak istediği en uçuk hayali ölümsüzlüğe çare bulabilmektir; ancak bu biyolojik olarak ne yazık ki mümkün değildir ve kuvvetle muhtemelen hiçbir zaman da mümkün olmayacaktır.

Fakat cismen bir beden dışında var olabilmek ve kısmen de olsa ölümsüz olmak mümkündür. Ölümsüzlüğü kendi içinde ikiye ayırabiliriz, şöyle ki;

Deoksiribo Nükleik Asit (DNA)'ler aracılığıyla canlıların birtakım karakteristik özellikleri kendilerinden sonraki nesillere aktarılmaktadır. Fakat bu aktarım yüzde yüz olarak benzerlik göstermez. Çoğunlukla anımsatma şeklinde olur. Örneğin on tane davranışın içinden birkaç tanesi aynıdır ya da vücudun fiziksel yapısından birkaç bölüm şeklen aynıdır.

Bir diğer ölümsüzlük örneği ise fiziksel ya da somut olarak değil de soyut bir kavram olarak karşımıza çıkar. Bu da hiç şüphesiz bir buluş, icat veya bir keşif ya da zekanın getirdiği fikir yaratıcılığı ile kılavuzluk yapmaktan geçer.

Tarihte ki özellikle bizim tarihimizde ölümsüzlüğe ulaşan birçok isim vardır. Bunlardan biri de Gazi Mustafa Kemal Atatürk'tür.

Atatürk, zamanın zorlukları ile mücadele etmiş ve bir milleti yeniden ayağa kaldırmış büyük bir liderdir.

Her ne kadar tarihi kaleme almak, okumak, yazmak kolay olsa da o anı yaşamak ve o zorlukları aşmak hiç kolay bir şey değildir. Hatta anlayabilmek, empati kurmak bile gerçekten çok zordur. Kaldı ki mevcutta olanların, yaşananların anlaşılması bir hayli zorken geçmişini anlamak milyonlarca parçaya bölünmüş fotoğrafı yeniden toparlamak kadar güç olsa gerek...

Atatürk ileri görüşlülüğüyle, stratejik ve analitik düşünme becerisiyle rütbeli bir askerden öte, yöneticilikten öte tam olarak liderlik vasıflarına hakim biriydi.

Bu vasıflar, onu sadece anılmaktan ibaret kılan sıradan bir kurucu olmaktan öteye taşıyarak kendisine ölümsüzlüğü bahşetti.

Bedenen, biyolojik olarak bu dünyadan göçüp gitse de milyonlarca insanın ideali, rol modeli olarak bu dünyada etkisini sürdürmektedir.

Dolayısıyla Atatürk bizler için sonsuzlukta kaybolan ve senede bir defa hatırlanan anıt değil, sonsuzluğun ta kendisidir.

Onun ideolojisi, fikirleri, öğretileri nesilden nesile miras bırakılan kazanımlar haline gelmiştir. Böylece Atatürk, ölümsüzlük başarısına ulaşan ender insanlardan olmuştur.

Gönül elbette isterdi ki beden en de yanımızda olsaydı ve hatta tokalaşabilseydik belki kahve içerek sohbet edebilseydik... Malesef, yazımın başında ifade ettiğim üzere bu mümkün olamadı...

Her 10 Kasım'da bize hüznün olarak yansıyan işte bu özlemdir, bu hayallerin özlemidir. Haricinde ise, bizler Atatürk'ü kalbimizde ve fikirlerimizde yaşatıyoruz. Üstelik bu dünya var oldukça Atatürk var olmaya devam edecektir.

Açtığı yolda, gösterdiği hedefe durmadan ve ara vermeden, kararlı adımlarla ilerleyeceğimizi bir kez daha bu vesileyle dile getirirken;

Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü selam, saygı, özlem ve rahmetle anıyorum.

- Mustafa ÖzTürk

#mstfztrk

09/11/2023

Bilim Tarihinde Önemli Kişiler/1

Isaac Newton, arkadaşı Robert Hooke'a yazdığı bir mektupta "Eğer daha uzağı görebiliyorsam, bu, benden önceki devlerin omuzlarında durduğum içindir." şeklinde bir cümle kullanmıştır. Aslında Newton, kendisinden önce yaşamış bilim insanlarının teorilerini irdelemiş, o teorilerin doğruluğunu test etmiş ve bazılarını ispatlamış olsa da bazılarını da çürütmüştür.

17. yüzyıl sonlarında "Gravity" dediğimiz "Kütle Çekim Yasası" ile bilim tarihinde insanlık adına büyük bir katkıda bulunmuştur.

Elbette ondan önceki devlerin, yani Johannes Kepler, Öklid gibi bilim insanlarının teorilerini kendisine mihmandar olarak kabul edip bilime ışık tutmuştur.

Albert Einstein ise 20. yüzyıl başlarında "İzafiyet Teorisi" adını verdiği teoriyle kütle çekiminin, bükülen uzay zaman sonucu olduğunu öne sürmüştür. Böylece Newton da Albert Einstein'ı omuzlarında yükselten bir dev olmuştur.

Hiç şüphesiz Newton'un "Kütle Çekim Yasası" da Einstein'ın "İzafiyet Teorisi" de aksi henüz ispat edilememiş buluşlardır.

Kaldı ki bir gün aksi ispat edilecek olsa bile bilim daha ileriye taşınmış olacaktır; zira bilim denilen şey esasen taş üstüne taş koymak ve merdivenin basamaklarını zirveye doğru yaklaştırmaktır.

-Mustafa ÖzTürk

ANNE

Kâinatta her şeyden birkaç tane, milyon tane hatta sayılamayan ve sonsuzla ifade edilen şeyler vardır; ancak anne tektir.

Dolayısıyla annelik makamı da başlıca bir sanattır aslında. Beyefendiler lütfen hiç alınmasınlar ve şu gerçeği kabullensinler ki bir çocuğu ancak ve ancak anne yetiştirir. Yetiştirdiği çocuklar ise birer sanat eseridir.

Annelik, büyük bir sorumluluktur. Endişedir, mutluluktur, hüzündür, sevgidir. Kısaca, her şeydir. Bu sebeple "anne" tek başına bir dünyadır.

Elbette annelik makamını taşıyabilmek mühim bir meseledir.

Makamına layık annelerin ayakları altına paspas olmak bile az kalır ama tabiri caizse her zaman onlar çocukları için saçlarını süpürge ederler. Örneğin yemek dağıtırken "Bu kadar yeter anne." deriz, onlar bir kepçe daha doldururlar. Ah yüreğine paha biçilmez anneler... Sizler hakikaten dünyadaki cennetlersiniz.

Tabi günümüzde savaşlar içinde kalmış anneler var, çocuklarının son nefesine kucağında şahit olan anneler var, dünyanın farklı yerlerinde çocuklarına yiyecek bir şeyler bulamayan anneler var ne yazık ki...

Umarım bu tür acı verici olaylar son bulur ve anneler çocuklarıyla, çocuklar da anneleriyle mutlu bir şekilde yaşarlar. Sözü fazla uzatmadan yazıma son verirken bütün annelerin anneler gününü canı gönülden kutluyorum ve son olarak diyorum ki;

Anneler iyidir ama bir çocuğun anne diye seslenebiliyor olması çok daha iyidir.

-Mustafa ÖzTürk

İNSAN HÜR İRADESİYLE KENDİSİ OLMALIDIR

Bir insanın herkes tarafından olumlu görülmesi imkansızdır. Örneğin;
Güldüğünüz zaman kimilerine göre ağır başlı olmayı beceremeyen biri olursunuz.
Ağladığınız zaman kimilerine göre timsah gözyaşları döken biri olursunuz.
Sustduğunuz zaman kimilerine göre konuşmayı bilmeyen biri olursunuz.
Konuştuğunuz zaman kimilerine göre susmayı bilmeyen biri olursunuz.
Ciddi olduğunuz zaman kimilerine göre asık suratlı biri olursunuz.
Şaka yaptığınız zaman kimilerine göre ciddi olmayı beceremeyen biri olursunuz.
Hayır dediğiniz zaman kimilerine göre muhalif biri olursunuz.
Evet dediğiniz zaman kimilerine göre yandaş biri olursunuz.
Mütevazı olduğunuz zaman kimilerine göre korkak biri olursunuz.
Kuralcı olduğunuz zaman kimilerine göre zalim biri olursunuz.

İnsan ne yaparsa yapsın, nasıl davranırsa davranсын belli bir kesim tarafından muhakkak surette eleştirilir. Hatta önyargılara maruz kalır.

Bir de "doğru zaman" kavramı vardır... Neye göre ve kime göre olduğu kesin bir sınırla belirlenmiş değildir. Bu kavram tabiri caizse torba gibidir, içine ne atsanız alır. Kiminin kendisini savunması için tutunacak dalıdır adeta. Mesela "Neden konuşmuyorsun?" diye bir soru yöneltildiğinde "Doğru zamanı bekliyorum." şeklinde bir cevap almak mümkündür.

Oysa pozitif bir bilimin yüzyıllardır aksi ispat edilememiş bir teorisine karşı çıkılmadığı halde - ki teorinin aksini ispat edebilecek kanıt ya da keşife sahip biri için bu bile mümkündür - veya kanun haline gelmiş bir teoriye karşı çıkılmadığı halde doğru zamanı belirleme yetkisini neden başkalarında arar insan? Neden başkalarına göre yaşar? Mesela Dostoyevski'nin dediği gibi insanlar neden başkaları için giyinir?

Olduğu gibi yaşamayan insan aslında hiç yaşamamış insandır. Dolayısıyla insanları fikirlerine göre ayırmak, zevklerine göre ayırmak, yönlendirmek, zorbalıkla iradelerini ellerinden almak en başta insan haklarına aykırı bir durum ve tutumdur.

İşine geleni yüceltmek, işine gelmeyenini aşağılamak tamamen bencilce bir davranıştır.

Unutulmamalı ve farkına varılmalıdır ki en yüksek sayının içinde o sayıdan önce gelen tüm sayılar vardır. Yani amiyane tabirle "on numara" denilen insanda "bir numara" da vardır. Örnek olarak açıklamak gerekirse: Bir insan çok iyi bir yüzücü olabilir ama dans etme konusunda pek iyi olmayabilir. Bu insana yüzme kategorisinde on puan verilir ama dans etme kategorisinde bir puan bile belki fazladır. Başkaca yeteneklerde orta haldedir ve bazılarında üç puan, bazılarında altı puan gibi değerlendirmeler alabilir ve tüm bunların toplamı o kişiyi "on numara" biri haline getirir.

Bütün mesele insanları bir bütün halinde okuyabilmektedir. Yetenekleri, fikirleri, zevkleri, karakterleri, ahlakları, saygı duyma becerileri, hangi koşullarda nasıl davrandıkları gibi sayılabilecek çok şeyin toplamı bir insan için doğru karar verilmesi konusunda aydınlatıcı olacaktır.

Son olarak, insan başkası tarafından kumanda edilen biri değil hür iradesiyle kendisi olmalıdır. Doğruları başkalarının belirlediği yollarda yürümektense kendi yolunda yanlışlarıyla yürümelidir.

-Mustafa ÖzTürk

SÜRDÜRÜLEBİLİR YAŞAM ÜZERİNDE TEKNOLOJİNİN OLUMSUZ ETKİSİ

Çağımızda gözle görülmeyen bir savaş var. Bu savaş, bilim ve cehaletin savaşıdır. Çağımızda dedim ama biliyorum ki insanlık var olduğundan bu güne dek bu savaş hiç bitmedi. Elbette arzumuz bu savaşın bilimin cehalete karşı galibiyeti ile bitmesidir. Hatta belki de eminiz bilimin kazanacağından. Fakat bazen "acaba..." demiyor değiliz; çünkü umudumuzu, inancımızı yoran öyle şeyler oluyor ki... İşte bu yüzden bir temenni ile başlamak istedim yarı söyleşi yarı makale tarzında ya da bir serzeniş diye ifade edebileceğim satırlara...

Umarım, gençlerimiz bilime ve sanata önem verir de gün gelir esasen şizofrenik tanı için birer belirti olarak kabul edilebilecek hurafeler, kehanetler kendiliğinden yok olup gider ve kahinlerin de hiçbir itibarı kalmaz ülkemizde.

Temennime ek olarak belirtmek isterim ki basın yayın kuruluşları bu tip kişileri gündem yaparak bunların popüler hale gelmelerine aracı olmaktansa ülkemizin kayda değer meselelerini gündeme taşımalarıdır.

Ek olarak, rahatlıkla sosyal medya hesabı açılmamalıdır. Sosyal medya hesabı açma işlemleri için kimlik taraması yapılmalı, fake olarak adlandırılan sahte hesap açılışlarına izin verilmemelidir. Bu uygulama için sorumluluk sadece devletlerin değil, sunucu şirketlerindir. Eğer gerçekten insanlığı düşünüyorlarsa, yaşanılabilir ve sürdürülebilir doğayı düşünüyorlarsa bir an evvel gereken yapılmalıdır. Örneğin sosyal medya üzerinden para kazanma işine kriter belirtilmeli ve bu sınırlandırılmalıdır. Saçma sapan yayın açan kişilerin o saçma yayınlardan para kazanabiliyor olmaları kesinlikle engellenmelidir. Zira bu konu sürdürülebilir yaşam için elzemdir. Daha açık bir şekilde örnek vermek gerekirse ya da somut bir senaryo üzerinden izah etmek gerekirse, ülkemizde bilindiği üzere eskiden olduğu gibi "usta" sıfatını hak eden insanlar artık gündemden güne azalmaktadır. Sanayide, tarımda geleceğin ustası olacak çırak bile bulunamıyor artık. Nedeni de bilindiği üzere sosyal medya sayesinde kolay para kazanılabiliyor olmasıdır.

Çok güzel bir atasözü vardır, "Emek olmadan yemek olmaz." der... Günümüzde oluyor, değil mi? Fakat bunun, zincirlerin kopmasına, çarkların kırılmasına sebep olduğunu acilen görmemiz gerekir. Aksi takdirde tıpkı bir açının başlangıç noktasında küçük bir derecede açılmasının uzayda kat ettiği mesafede hedefe varana kadar aradaki boşluğun sonsuz olacağı kesindir.

Dolayısıyla, sürdürülebilir yaşam için boşluk bırakmamamız gerekir. Bütünlüğü korumak adına zincirlerin kopmaması, çarkların kırılmaması gerekir.

Bilinçli çocuklar yetiştirmeliyiz ama önce kendimiz bilinçli olmalıyız. Eğer ortada problem varsa bu problemin kaynağına inmeli ve orada sorunu çözmeliyiz. Tabiri caizse, çatımız akıyorsa çözüm yere paspas atmak değil akarın kaynağını bulup kapatmaktır.

Son olarak ifade etmeliyim ki teknoloji akıl ile bağdaştığında insanlığa hizmet eder. Çılgınlıkla bağdaştığında ise insanlığı yok eder.

-Mustafa ÖzTürk #mstfztrk

KENDİNLE TANIŞ

Günün birinde kartal yumurtası tavuk yumurtalarının arasına karışır. Tavuk kuluçkaya yatar ve süresi dolduğunda civcivler birer birer çıkmaya başlar. Fakat civcivlerden biri diğerlerinden farklıdır. Bunu gören tavuk çok şaşırır ki komşuları bile onu görmeye, izlemeye gelir. Gel zaman git zaman civciv büyür, kardeşleriyle otlamaya çıkar. Şöyle gökyüzüne bakar ve bir de ne görsün! İhtişamlı bir kartal kanat çırparak gökyüzünde süzülür ve o kardeşlerinden farklı olan civciv iç çekerek "Keşke ben de böyle uçabilseydim..." der. Oysa o da bir kartaldır ama farkında değil tabi. Hatta ömrü boyunca da farkında olamayacaktır. Kartal olarak doğup, tavuk gibi yaşayacak ve tavuk gibi ömrünü tamamlayacaktır.

Bu misalde akıl kabiliyeti olmayan canlılardan bahsediliyor elbette ama akıl kabiliyeti olan insanlarda da böylesi bir durum söz konusu olmuyor mu? Ne yazık ki oluyor...

Fakat insanlar diğer canlılara göre böylesi bir durum karşısında şanslılardır. Yetenekleri netice itibariyle ya aileleri tarafından ya okul hayatında öğretmenleri tarafından ya da arkadaş çevresi tarafından bir şekilde açığa çıkarılabiliyor; ancak yine de her şey insanın kendi çabasına bağlıdır.

Yetenekler doğuştan geliyor olabilir ama geliştirmek, üzerine koyarak devam etmek tamamen insanın kendi iradesindedir. Örneğin sanatsal kabiliyetleri olan birini düşünelim ve bu kişinin çok iyi bir heykeltıraş olduğunu, çok iyi bir gitarist olduğunu, çok iyi bir ressam olduğunu var sayalım. Bu kişi eline boya ve fırçayı almadan iyi bir ressam olabilir mi? Nota öğrenmeden iyi bir gitarist olabilir mi? Spatulanın ne işe yaradığını, nasıl tutulduğunu bilmeden iyi bir heykeltıraş olabilir mi? Tabi ki sizlerden hayır cevabını aldığımı duyar gibiyim.

Öyleyse yapmamız gereken şey ilk önce kendimizi aramak ve bulmaktır. Yani kendimizi keşfetmektir. Sonra sırasıyla kendimizle tanışmak, kendimizi sorgulamak, kendimizi anlamak ve kendimizi anlatabilmek gerekir. Böylece yeteneklerimize bilinçli şekilde hükmeder ve başarı ile başarısızlığı kontrol altına alabiliriz.

Tüm bunları formüle edecek olursak "keşfet, tanış, sorgula, anla, anlat, kontrol altına al" diyebiliriz.

Nasıl ki kontrol altına alınmayan güç, güç değilse kontrol altına alınmayan hiçbir şey de hiçbir şey değildir. Kontrolsüz yetenek olmaz ve kontrolsüz başarı da hiç şüphesiz tesadüftür.

Her ne kadar yetenekler öğretilemez, öğrenilemez olsa da yetenekleri kontrol altına almak öğrenilebilen bir durumdur; zira bunun aksi gereksiz ve abartılı hırsla sebep olabilir. Sonucunda ise büyük bedeller ödemek zorunda kalabiliriz.

"Deveyi yardan uçuran bir tutam ottur." der bir atasözü.

Kısaca izah etmek gerekirse en küçük bir menfaate ulaşabilmek için canını bile tehlikeye atmayı göze almak diyebiliriz.

İşte bu yüzden yeteneklerimizin farkında olmak ve başarı ile başarısızlığı kontrol altına almak, insanlık adına faydalı bir şeyler yapmak için elzemdir. Fakat yola koyulmadan önce atacağımız adımların sırasını unutmamalıyız.

Tabiri caizse kartal olarak doğup tavuk gibi yaşamamalı, hayallerimizden ve hedeflerimizden daha fazla uzaklaşmadan kendimizle tanışmalıyız.

Hemen şimdi...

-Mustafa ÖzTürk #mstfztrk

YANSITMA KURAMININ ANALİZİ

Bireyler, herhangi bir olaya tepki verirken o olayın kendilerinde yansıyan görüntülerini baz alırlar. Bu yansıma psikolojik bir eylemdir ve psikolojide yansıtma başlığı altında detaylandırılır.

Yansıtma kuramının öncüsü Sigmund Freud'a göre bu kuramın tanımı: "Kişilerin istemedikleri, kendilerine yakıştıramadığı duygu ve düşünceleri bir başkasında varmış gibi göstermesi." şeklindedir.

Bilimsel izahı anlaşılır bir şekilde açmak yani örneklendirmek gerekirse:

Herhangi biri eğer yalancıysa, karşısındaki kişinin de yalan söylediğini düşünür. Güvenilmez biriye karşısındaki kişinin de güvenilmez biri olduğunu düşünür. İyi niyetli bir insan, karşısındakini de iyi niyetli olarak görür. Cömert bir insan karşısındakini de cömert biri olarak görür.

Olumsuz örnekler netice itibariyle önyargıyı, olumlu örnekler ise netice itibariyle hayal kırıklığını meydana getirir.

Aslında hayatta karşılaşılan tüm olayların özeti budur. Bir noktaya önyargıyı, diğer noktaya da hayal kırıklığını koyarsak ve iki nokta arasına bir çizgi çekersek hayatımız bu çizgi üzerinde süre gelen bir akıştır.

Sonuç olarak aynaya bakıldığında bakan kişi kendisini fiziksel boyutta görüyorken, diğer bir insana bakan kişi de kendisini ruhsal boyutta görür. Fiziksel boyuttaki görüntü yansıma, ruhsal boyuttaki görüntü ise yansıtmadır.

Yansıtmayı "Sütten ağzı yanan yoğurdu üfleyerek yermiş." atasözü ile karıştırmamak gerekir. Orada durum farklıdır yani hedef bellidir. Yansıtmanın hedefinde genelleme vardır ve bu genelleme tümevarım değildir. Başlangıç noktası kişinin kendisidir.

Fakat sütten ağzı yanan bireyin durumunda başlangıç noktası kişinin kendisi değildir. Bu durumda tümevarım söz konusu olabilir.

Kısmen değinmek gerekirse tümevarım durumunda tümdengelim ile kaynağı bulabilirken yani tepki olarak yoğurdu üfleyerek yediren etkinin süt olduğuna kanaat getirebilirken, yansıtma kaynak aramaya gerek yoktur. Kaynak aramak yerine kişinin duygu durumuna bakılması gerekir.

Bu sebeple yansıtma kuramı tanımının olumsuz örneklerine dahil olan kişilerin hayal kırıklığı olabileceğinin, olumlu örneklerine dahil olan kişilerin de önyargıya maruz kalabileceğinin farkında olunmalıdır.

Elbette matematikteki gibi iki kere iki dört eder denilemez; çünkü psikolojide tabiri caizse bazen matematiğin modüler aritmetiği devreye girer ve iki kere ikinin sıfır ettiği durumlar söz konusu olabilir.

Dolayısıyla odaklanması gereken nokta problemin çözümü olmalıdır. Her iki durumda da kaynağın analizini yapmak, kişiyi bireysel ve toplumsal olarak incelemek, genetik etkenlerden tutun da kültürel etkenlere kadar her türlü alanda incelemek yansıtma sorununu çözüm ile buluşturacaktır.

-Mustafa ÖzTürk #mstfztrk

İHMAL Mİ YOKSA İHLAL Mİ ETTİK?

Karşımızdaki herhangi bir şey ya da herhangi bir kimseye şekil vermeye çalışırız, öyle değil mi?

Örneğin bir ağaç kütüğüne şekil verip onu bir masa haline getirmek isteriz ve bunu yaptığımızda marangoz oluruz.

Kumaşa şekil verip onu bir giysi haline getirdiğimizde terzi oluruz.

Peki insana nasıl şekil verilir ki? Ya da çemberi genişletelim; bir tohuma, çekirdeğe, yumurtaya nasıl şekil verebiliriz?

Odunu yonttuk, kumaşı kesip biçtik yani müdahale hep dışarıdan gerçekleştirildi ve istediğimizi elde edebildik. Oysa bir tohum, bir çekirdek, bir yumurta hasılı bir insan dışarıdan müdahale ile nasıl istediğimiz gibi olsun? Bu mümkün değildir. O halde müdahale içeriden olmalıdır. Dışarıdan yapılan girişimler baskı, zorlama ve sonuç itibarıyla de kırılmaya yol açar. Şekillendirmek isterken tamamen kaybederiz.

Özellikle ergenlik dönemindeki çocuklarımıza karşı bu bilinçle yaklaşmalıyız.

Peki içeriden müdahale nasıl olacak? Elbette sevgiyle, şefkatle ki şefkat sevginin bir türevidir; hiçbir menfaat unsuru içermeyendir.

Kıyaslamadan, dışlamadan, baskı uygulamadan, ezmeden, zorlamadan ve bağrına basarak örneğin toprağın çekirdeği bağrına bastığı gibi... Ki o çekirdeğin içindeki koca çınarı açığa çıkarır toprak...

Öyleyse bizler de özellikle ergenlik dönemindeki çocuklarımıza karşı toprak gibi şefkatli olmalıyız ve onların içindeki bilgeliği, dehayı, başarıyı ortaya çıkarmalıyız.

Onların başarısızlığını başkalarının başarısı ile kıyaslamamalıyız. Hataları sebebiyle dışlamamalıyız. İsteddiğimiz gibi olmaları için baskı uygulamamalıyız. Şiddet uygulayıp ezmemeliyiz yahut zorlamamalıyız.

Birçok ebeveynin dert yandığı konuların başında ergen çocuk yönetimi gelmektedir. Netice alabilmek için ise ilkel yöntemlerle yani eskiden öyleydi, böyleydi gibi başlayan cümleler kurarak, kendi çocukluk dönemimizle kıyaslayarak uyguladığımız planları çocuklarımız üzerinde uygulamaya çalışırız. Ya sonra? Netice baki olabiliyor mu bari? Elbette koskoca bir hayır; çünkü çocuklarımız bizim çocukluk dönemimizin çocukları değil hatta olmak zorunda da değil ve hatta bizim dönemimizde uygulanan yöntemlerin doğru olduğunu kim söyledi? Eğer doğru olsaydı günümüz dünyasında bunca şiddet, bunca acı, bunca dengesizlikler yaşanır mıydı? Demek ki bize uygulananlar olması gerekenler değilmiş. Öyleyse bizler olması gerekeni yapmalıyız; çocuklarımıza dışarıdan müdahaleler değil içeriden müdahaleler uygulamalıyız yani sevgimizi koşulsuz ve şartsız bir şekilde onlara hissettirmeliyiz. Onları dinlemeliyiz hem de can kulağıyla ve onları anlamalıyız. Kendi pencereyi dikte etmeyi bırakıp onların penceresinden bakmalıyız hayata. İşte burada empati devreye giriyor. Çocuklarımıza empati ile yaklaşmalıyız. Onlarda bizde bulamadıkları bir boşluk oluşturmamalıyız.

Gerekirse bize sitem etsinler, kızsınlar, bağırsınlar. Bırakın öf desinler... Deşarj olmalarına izin vermeliyiz. "Sen babana karşı nasıl konuşursun?", "Annene karşı nasıl konuşursun?" gibi cümleler kurmak yerine, onları iyice anlamak için çaba harcamalıyız ve gerekirse çocuklarımızdan özür dileyebilecek kadar erdemli olmalıyız. Hem böylece onlara özür dilemeyi de öğretmiş olmaz mıyız?

Yazımın başında belirttiğim üzere nasıl ağaca şekil veren biri marangoz oluyorsa, nasıl kumaşa şekil veren biri terzi oluyorsa işte çocuklarına şekil veren bir adam baba, kadın da anne olur. Çocuklarımıza sorumluluk yüklemek yerine sorumluluğu ilk önce ebeveyn olarak kendimize yüklemeliyiz.

Bilinçli toplumun oluşması bilinçli bireylere bağlıdır. Bu bilincin temeli de hiç kuşkusuz sevgi ile atılır. Şiddet, kesinlikle bir başlangıç hatta bir sonuç olmamalıdır.

Unutulmamalıdır ki bir çekirdekten bir ağaç, bir ağaçtan da binlerce meyve ortaya çıkar.

-Mustafa ÖzTürk #mstfztrk

UYAN, AYAĞA KALK VE BAŞLA

Birisi sizden kendisine dünyanın en kötü yemeğini yapmanızı isteseydi nasıl bir yemek yapacağınızı sanırım saatlerce düşünürdünüz, değil mi? Üstelik dünyanın en kötü yemeğini nasıl yapabileceğinize karar veremez ve pes etmeniz gerektiğine kanaat getirirdiniz.

Peki dünyanın en güzel yemeğini yapmanız istenseydi? O zaman eminim ki hemen bir plan yapıp hangi yemeği yapacağınıza karar verirdiniz.

Öyleyse kötü iyiden daha zordur tezini çürütecek bir ispat yoktur ve dolayısıyla bir ressamın en güzel resmi çizmesi, bir mühendisin en güzel binayı inşa etmesi yani herhangi birinin herhangi bir işin en güzelini yapması daha kolaydır; çünkü en güzel olanı yapabilmek için itina gerekir, sabır gerekir, kararlılık gerekir yani toplamda emek gerekir. Kötüye itina gösterilemeyeceği için sabır, kararlılık ve netice itibarıyla emek söz konusu olmayacaktır.

İnsanın fitratında iyiye odaklanmak vardır. En güzel olan, en doğru olana odaklanmak vardır. Bizi biz yapan en küçük yapı taşımız, hücrelerimizden tutun da tüm metabolizma çalışmasını en güzele odaklamıştır. Böylece kusursuz bir işleyiş sonucunda yaşam sürdürülebilir hale gelmiştir. Eğer kararlı bir şekilde en güzele odaklanmış olunmasaydı örneğin hücre içindeki golgi aygıtı bir günlüğüne işini berbat bir şekilde yapsaydı yahut karaciğerimiz "Bugün de böyle olsun." deyip bir günlüğüne dengesini bozmuş olsaydı ya çeşitli sağlık sorunlarına ya da yaşamın durmasına sebep olabilirdi.

Elbette bunlar olması gerektiği gibi olmama durumlarına birer örnektir. Peki aynı örnekleri kötü olanı yapıyor olma durumlarına yerleştirmeye çalışalım. Nasıl olabilir ki? Mesela bir hücrenin içeriğinde bulunan parçalar nasıl kötü iş yapabilir ya da karaciğer nasıl kötü iş çıkarabilir? Çalışmaması ayrı, kötü iş çıkarması ayrı iki durumdur. Çalışmayınca sağlığımız bozulur, burada cevap belliyken kötü iş çıkarma durumunda ne olacağını tahmin etmek bile sanırım mümkün olmayacaktır.

En başa dönecek olursak dünyanın en kötü yemeğini nasıl yapabileceğimiz de bilinmezlik içerisinde dünyanın en zor işi olmaya aday gibi görünüyor.

Bu tezi çürütmek için belki olasılıklar sıralanıyor olabilir ama her olasılık için soru da aynı olacaktır: "En kötüsü bu mudur?" ve her soruya yeni bir cevap eklenecek, bir türlü kesin sonuca ulaşamayacaktır.

Görüldüğü üzere en güzelini yapmak sadece itina, sabır, kararlılık ve emek gerektirirken en kötü olanı yapmak için sonsuza dek uzanan bir sarmalda kaybolmak gerekmektedir.

Atılan her adım, yapılan her iş, verilen yahut alınan her karar, her düşünce her zaman en güzele odaklı olmalıdır. Başarıya ulaşabilmek ancak ve ancak işin en güzelini yapmaya çalışmakla mümkündür; zira belirlenen hedef sonuca götürür. Hedefi olmadan yaşamak denizin üstünde rüzgara göre hareket eden bir yelkenliyle aynı yöndedir ki bu durumda yön de belli değildir.

Bütün bunları toparlamak gerekirse insan, ilk önce başarıya inanmalıdır. Sonra yürüdüğü yola, varacağı hedefe inanmalıdır.

Rast gele yaşamak, hedefi olmamak, vazgeçmişlik, ayağa kalkmamak, yarım bırakmak veya hiç başlamamış olmak yaşam kalitesini ve hayattan alınan tadı, mutluluğu en diplere düşürür.

Bazen zirveye çıkmak için önce aşağıya düşmek de gerekebilir. Bir adım ileriye gitmek için önce iki adım geriye dönmek de gerekebilir. Hal böyleyken vazgeçmek, pes etmek ilk önce kendimize saygısızlık olacaktır. Kusursuzca işleyen hücrelerimizin emeğine saygısızlık olacaktır.

İşbu hal üzere her şeyin en güzelini yapmak için yeniden başlamalı ama önce uyanıp ayağa kalkmalıyız.

Yarın bile geç olur, bugün. Hemen şimdi...

-Mustafa Öztürk #mstfztrk

ARAŞTIRMA VE TARTIŞMA USULÜNÜN TARAFTARLIK İLE TARAFSIZLIK ARASINDAKİ EĞİLİMİ

Mevlana der ki: "Sana taş atana sen gül at. Gül at ki ellerin gül koksun."

Günün birinde, bir alim insan talebeleri ile gezintiye çıkmış. Sahil kenarında içip sarhoş olan ve naralar atan birkaç gence rastlamışlar. Alimin talebeleri: "Hocam! Bir beddua et de Allah onları kahru perişan eyleyip cehenneme atsın." demişler. Alim, "Tamam." demiş ve başlamış "Allah'ım! O gençlere cennetini nasip eyle, onları cennetinle mükafatlandır."

Beddua etmesi beklenirken dua eden alim karşısında talebeleri şaşırılmış ve "Hocam bu nasıl iştir? Böyle kişilere dua mı edilir?" diye sormuşlar. Alim de talebelerine bir soru ile cevap vermiş: "Onların kötülükten vazgeçerek birer iyi insan olması ve sonunda Allah'ın razı olduğu kulları arasına girmeleri, böylece cennete gidebilmeleri kahrolmalarından, gazaba uğramalarından kötü müdür?" demiş.

Bu cevaben soru karşısında talebeleri düşünmüş ve "Haklısınız hocam." demişler.

Bizler insan olarak aklımızı ve kalbimizi bir arada kullanabilmeyi pek de bilemeyen canlılarız. Ya sadece aklımızla hareket ederiz ya da sadece kalbimizle. Akıl bizleri kendimizi düşünmeye teşvik ederken kalbimiz ise empati kurabilmeye teşvik eder. Akıl bencillığe, kalp ise birlikteliğe yöneltir.

İyiliği sadece kendimiz için değil herkes için istemeliyiz. Kendimiz dışında herkesin kötü olmasını, düşmesini, kahrolmasını istemek esasen bizleri yalnızlığa sürükleyen bir eylemdir.

Oysa "Dostlarımızı aziz, düşmanlarımızı kahreyle." demek yerine, "Dostlarımızı aziz, düşmanlarımızı ıslah eyle." desek ve tüm samimiyetimizle bütün insanlığın iyi olmasını temenni edebilssek bencillikten ve kötülükten sıyrılabilmiş, egosunu ve kibirini bir kenara atabilmiş insanlardan olmuş oluruz.

Kutuplaşmış fikirlerin bir araya gelip medeni çerçeve dahilinde tartışılabilirdiği, analiz edilebildiği, doğru olanın birlikte tespit edilebildiği ortamlar ne yazık ki pek mümkün olmuyor. Bunun mümkün olmamasının önündeki engeller kibir, kişisel çıkar ve egodur.

Hiçbir tartışma yoktur ki sonunda karşıt görüşlerden biri çıkıp "Haklısın, ben bunu yanlış biliyordum, doğruyu anlayabilmem konusunda bana yardımcı oldun, teşekkür ederim." desin.

Tam aksine bir yarış havasında ve hatta yenilgi ile galibiyet mantığı arasında şekillenen tartışmalara tanık oluyoruz. Sanki bir yarış içindeler ve kazanan ödüllendirilirken kaybeden elenecekmiş gibi bir hissiyatla hareket edenleri görüyoruz.

Tartışmalar böyle bir yarış mantığıyla değil hakikati, gerçekleri bulabilmek için birlikte düşünülen, değerlendirilen ve sonucunda da doğrunun ortak paydaya birlikte eklenebilmesini sağlayan diyaloglar biçimi olmalıdır.

Üstelik tartışmalarda her iki tarafın da tartıştıkları konu hakkında belli bir seviyede bilgiye sahip olması gerekir. Bilindiği üzere "Yarım doktor candan, yarım hoca dinden eder." diye bir atasözü vardır.

Eğer bilim tartışılıyorsa kişisel görüş beyan etmek doğru değildir. Bilim, tamamen ispata dayanır. Verilerle açıklanır.

Tarih tartışılıyorsa bilimden farklı olarak analizi yapılmalıdır. Tek kaynak üzerinden tarih tartışması yapılmaz. Yapılsa da doğru sonuca, doğru bilgiye ulaşılmaz. Tarih çoklu kaynak araştırmaları üzerinden aydınlatılabilen bir daldır. Dolayısıyla ulaşılabilen tüm kaynaklar araştırılmalı, analiz edilmeli ve bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Tabi ki en önemli unsur tarafsızlıktır. Taraf tutarak kaynaklar analiz edilemez.

Bilimsel araştırmalarda nasıl ki taraftar olmak saçmaysa yani iki kere iki dört eder diyen matematiği araştırırken "İki kere ikiyi üç kabul edenler..." diye bir taraftar grubu yoksa tarih araştırmalarında da böyle bir taraftarlık olmamalıdır.

Bir topluluğa mensup olan insanların kendi topluluğunu övmek maksadıyla yaptıkları araştırmaların hiçbir değeri yoktur. Övmek, yermek, gurur duymak vs şeyler kişiseldir. İlimle, bilimle kesinlikle bağlantılı değildir.

Tabiri caizse amaç üzüm yemek mi yoksa bağcıyı dövmek midir? Hangisinin kime faydası vardır?

Amaç insanlığa faydalı bir şeyler yapmaksa, tarihin karanlığına ışık tutmaksa, bilimin çözölememiş denklemlerini çözüme kavuşturmaksa ilk önce benlik hırkasını çıkarıp bir kenara bırakmalıyız. Bütün sıfatlardan arınmalıyız. Tarafsızlık hırkasını giymeli ve yola koyulmalıyız.

Böylece gerçek bir alim, gerçek bir bilim adamı olabiliriz ve gerçekten hakikate hizmet etmiş oluruz.

İnsanlığın Nefs-i Emmare'den kurtulup Nefs-i Kamile'ye ulaşabilmesi arzusuyla...

-Mustafa Öztürk #mstfztrk